

ONDERWEG

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Elst (Gld.)

46e jaargang nr. 7 • September 2025

MEDITATIE

Het was een bijzonder gebeuren, op die blauwe dinsdag in Elst, afgelopen juli. Ik heb het over de dag waarop de wandelaars van de Vierdaagse langs onze kerk in Elst komen. Dat is altijd al een levendige boel, waarbij de Protestantse Gemeente Elst haar ramen en deuren wijd openzet voor wie er binnen wil lopen. Tafeltjes en stoeltjes op het veld bij de kerk, koek en zopie te koop, fietsen die tegen betaling gestald kunnen worden en de opbrengst die naar het goede doel gaat. Gastvrijheid hoog in het vaandel evenals de wapperende vlaggen aan de kerk. Dit jaar was er nog iets extra's: mensen konden een persoonlijke zegen ontvangen, buiten op het grasveld.

Het was allemaal begonnen met de prachtige, ooit door Loes Pieper gemaakte, blauwe stola die ik in de consistoriekamer tegenkwam. 'Wat mooi!', dacht ik, 'daar wil ik wat mee doen, tijdens de Vierdaagse.' En omdat ik zelf ervaring heb met persoonlijk gezegend worden en het thema 'zegenen' al langer een rode draad is in mijn bestaan als predikant, kwam ik op het idee om dat ook tijdens de Vierdaagse aan te bieden. Ik zou gewoon buiten gaan staan en wie wil, mocht komen. Zo had ik het bedacht. Laagdrempelig, vrij, open, gastvrij en gratis. Net zoals de Liefde van God.

'Is dat niet veel te warm, urenlang in je toga buiten gaan staan?', vroeg een collega die ik van mijn plan op de hoogte had gebracht mij. 'Kun je het niet veel beter binnen doen, is het niet iets wat te intiem is voor buiten waar iedereen het kan zien?', vroeg iemand anders. En mijn zoon vroeg vol ongeloof: 'ga je echt iedereen die bij je komt, zegenen? Maar stel nou dat mijn baas bij je komt (die hem net op een onfatsoenlijke manier de bons had gegeven voor z'n vakantiebaantje), geef je die dan ook een zegen?' Eerlijk gezegd: ik vond het zelf ook een avontuur, want ik had het in deze vorm ook nog nooit eerder gedaan. Hoewel je als predikant natuurlijk vaak de zegen uitspreidt over mensen: op zondag in de kerk, aan de rand van een ziekbed, of als je in de wandelgangen goede, welgemeende woorden spreekt die bemoedigen, troosten, helen, opwekken, of inspireren. Dus in die zin was het ook vertrouwd voor mij.

En toen brak die blauwe dinsdag aan. In alle vroegte was ik van Beuningen naar Elst gefietst, sjouwde de knielbank naar buiten, trok mijn toga aan, deed de stola om en ging staan. Op hoop van zegen...

Wat ik niet had kunnen vermoeden, was dat meteen om 7.00 uur 's morgens de eerste persoon al klaar stond om een zegen te ontvangen. En vanaf dat moment ben ik non-stop bezig geweest, tot de laatste lopers voorbij waren, om een uur of half twee 's middags. Aan een stuk door kwamen mensen naar mij toe: jong, oud, wandelaars en niet-wandelaars, ziek, gezond, zussen, vrienden-groepen, gezinnen, geliefden, trouwe kerkgangers en mensen die nog nooit een kerk van binnen hadden gezien. Op een gegeven moment stonden ze zelfs in de rij bij de knielbank. Ik wist niet wat me overkwam. Allemaal verlangden ze ernaar om een zegen te ontvangen, ik kwam handen en ogen en oren tekort... en ondertussen werden er foto's genomen, kwamen journalisten op me af om me te interviewen en zag ik uit mijn ooghoeken hoe hard en met veel plezier er werd gewerkt bij de koffiekraam en de fietsenstalling.

Bij een ieder die bij mij kwam vroeg ik: 'Wat is je naam? En waarover wil je een zegen ontvangen?' En dan hoorde ik vanzelf wat de persoon in kwestie bezig hield. En juist dat nam ik op in de persoonlijke zegen die ik daarna uitsprak. Met mijn handen op het hoofd van de gezegende: 'De Eeuwige zegene je en behoeft je....'

Toen ik eind van de middag weer naar huis fietste, trokken alle gezichten en verhalen en zegenwensen van die dag weer aan mij voorbij. Ik moest even bijkomen van alles. Ik was moe en vol energie tegelijk en bovenal dankbaar dat ik dit kon meemaken. Hoe kon het dat zoveel mensen hunkerden naar een zegen? Waar zat dat in? Waar waren mensen zo door geraakt? Wat mooi dat ik dit namens de kerk en in naam van de Eeuwige mocht doen! Ik voelde me zelf ook een gezegend mens! Wat een rijkdom in onze christelijke traditie dat we dit te geven hebben aan Jan en Alleman! Het was een bijbels tafereel, neergedaald op het zachte gras rondom de Sint Maartenskerk. En wij allen stonden erbij en keken ernaar, verwonderd en vervuld. Zo tuimelden al die gedachten en gevoelens door mij heen.

In de weken die volgden kreeg ik nog veel reacties op deze dag. En zelf dacht ik er ook nog vaak aan terug. En bij dat alles was er steeds een zin uit Psalm 139 die terugkwam en rondzong in mijn binnenste:

*Heer, U kent mij en U doorgrondt mij, ...
U omsluit mij, van achter en van voren,
U legt uw hand op mij....*

Want is dat niet het diepste verlangen van ieder mens: om gezien te worden en zich gekend te weten; veilig en geborgen onder zegenende handen...?

*Hartelijke groeten,
Ds. Aafke E.I. Zaal*

KERKDIENTEN

De kerkdiensten zijn ook te volgen of terug te kijken via de website www.pg-elst.nl of kerkdienstgemist.nl

Zondag 7 september

10.00 uur KERK	Ds. H. v. d. Wal
organist: D. Luijmes
12.00 uur KERK	Orgelconcert
19.00 uur KERK	Ademviering
Henk Minnema
organist: D. Luijmes

Zondag 14 september

10.00 uur KERK	Heilig avondmaal
Ds. P.J.G. Jeroense
organist: D. Luijmes |
|----------------|--|

Zondag 21 september

10.00 uur KERK	Vredeszondag
Ds. A.E.I. Zaal
m.m.v. ZWO
organist: J. Jansma
20.00 uur KERK	Spiritueel café

Zondag 28 september

10.00 uur KERK	Poëzieviering
Ds. P.J.G. Jeroense
m.m.v. G-Noot
organist: D. Luijmes |
|----------------|--|

Zondag 5 oktober

10.00 uur KERK	Ds. Jac. Franken
organist: IJ. ter Haar
19.00 uur KERK	Ademviering
Henk Minnema
organist: D. Luijmes

TOELICHTING DIENSTEN

Ademviering 7 september 2025

Elke eerste zondag van de maand is er een oecumenische ademviering in de Grote kerk te Elst, van 19.00 tot 19.45 uur. Een viering, zoals de naam het al zegt, om op adem te komen, om de stilte te zoeken, te luisteren naar een Bijbeltekst, een gedicht.

Het is een viering, waarin ook gezongen wordt. Vaak zijn het korte, meditatief gezongen liederen uit Taizé, die enkele keren worden herhaald. En om het oecumenisch karakter te onderstrepen richten we onze aandacht op een zestal iconen. Vijf daarvan keren iedere viering terug, de zesde staat te boek als de icoon van de maand. In de viering van 7 september komt Johannes Chrysostomus ons tegemoet als icoon van de maand.

Johannes Chrysostomus

Kun je dat wel zeggen, dat een icoon je tegemoet komt? Ja, zo kun je dat zeggen! Volgens de oosters-orthodoxe liturgie spreekt Christus je aan door de icoon. Hij staat centraal. Niet jij. En zo haalt ook Chrysostomus je uit het centrum.

Wonderlijk mens, deze heilige uit de vierde eeuw na Christus. Kerkvader en kerkleraar, van zowel het Westers als het Oosters Christendom. Patriarch van Constantinopel, het huidige

Istanbul. Verantwoordelijk voor de Byzantijnse liturgie, die meer dan welke liturgie ook tot op de dag van vandaag in oosterse kerken gezongen wordt.

Tegelijk is Chrysostomus sterk begaan met de armen en verschoppelingen uit zijn tijd. 'Wat heb je eraan als het altaar is overladen met gouden kelken', schrijft hij: 'als je broeder is gestorven van de honger? Begin ermee zijn honger te stillen om daarna met wat overblijft het altaar te versieren'. Hij maakt er zich geen vrienden mee. Uiteindelijk wordt hij afgezet en verbannen naar de Kaukasus.

Kijk maar eens naar deze man, deze Chrysostomus. Hij ziet er wat donker uit. Lijkt wat op zijn hoede te zijn. Maar geef hem eens het woord? Wat heeft hij jou te zeggen? Zondagavond 7 september om 19.00 uur op het koor van de Grote Kerk te Elst

Henk Minnema

Heilig Avondmaal aan huis

Op zondag 14 september zal in de dienst op zondagmorgen het Heilig Avondmaal weer bediend worden. In de week die voorafgaat aan deze dienst is er op donderdag 11 september weer de mogelijkheid om thuis brood en druivensap te ontvangen. Mocht u hiervoor graag in aanmerking komen, dan kunt u zich opgeven bij het kerkelijk bureau (info@pg-elst.nl). Er wordt dan een afspraak met u gemaakt voor het tijdstip waarop een diaken en ik bij u langskomen. Als u graag wil dat er iemand anders ook bij aanwezig is, mag dat natuurlijk ook! Schroom niet om u aan te melden! Deel gerust in deze bijzondere momenten. Van harte uitgenodigd!

Hartelijke groeten,

Ds. Aafke Zaal

Poëzieviering rondom poëzie van Lieke Marsman, 28 september 2025

'De onttovering van het leven'

*We dachten
dat liefde
het belangrijkste
in het leven was, blijkt
dat in leven blijven
het belangrijkste
in het leven is.*

Zondagmorgen 28 september wordt er weer een poëzieviering georganiseerd in de Grote kerk van Elst. En wel rondom de poëzie van Lieke Marsman. De psalmen zijn poëzie, schreef Nicolaas Matsier. De liturgie is een groots kunstwerk, zei G. van der Leeuw. Poëzie probeert het onuitsprekelijke tussen de regels door weer te geven. In poëzie kunnen we gevoelens van eenzaamheid, woede, liefde en pijn onder woorden brengen. En dat biedt troost. Poëzie als een middel om het bestaan betekenis te geven.

Dichter en schrijver Lieke Marsman probeert al jaren op een heel originele manier het leven in woorden te vangen. Marsman was Dichter des Vaderlands tussen 2021 en 2023. In 2010 was ze gedebuteerd met de dichtbundel 'Wat ik mijzelf graag voorhoud' en viel daarmee meteen in de prijzen. Dit jaar kreeg Marsman als jongste dichter ooit, ze is 34 jaar jong, de Constantijn Huygensprijs voor haar literaire oeuvre. De jury noemt het werk van Marsman toonaangevend binnen de hedendaagse Nederlandse letteren. 'Ze durft met vorm te experimenteren en weet daarbij een groot, vaak opvallend jong publiek aan te spreken.'

Bijzonder aan het leven en werk van Marsman is dat ze van overtuigd atheïst tot gelovige is geëvolueerd. Een beweging die haar door veel vrienden niet in dank is afgenomen. Maar daar zit Marsman helemaal niet mee. Ze blijft trouw aan haar eigen zoektocht om het leven zin te geven.

Als bij Marsman in 2017 een zeldzame vorm van kraakbeenkanker wordt vastgesteld voelt ze de wereld als 'onttoverd'. De betovering over het bestaan is weg. Alles staat in het teken van een naderende dood. Terwijl de medische wereld

beheerst wordt door een rationeel denken, kiest zij steeds meer voor een andere wijze van denken, namelijk eentje die gelooft dat niet alles kenbaar en te begrijpen is. Ze gaat zelfs op zoek naar een God. Waarom zou deze niet bestaan? Waarom mag ik een God niet aanroepen?

In een interview zegt Marsman: 'Als mensen me wat cynisch vragen 'Geloof jij?', dan zeg ik dat ik me niet kan voorstellen dat ik ooit niet geloofde. Dat ik zou moeten leven in een onttoverde wereld, een leven van leegheid, sleur, van onzinnige procedures en sociale conventies? Waarin je je moet houden aan ongeschreven regels, zoals dat je hond niet op bed mag slapen, waarin je geluk moet doseren, waarin je altijd binnen de lijntjes moet kleuren en je iedere beslissing tot op het bot moet rationaliseren, ook al kom je keer op keer tot de conclusie dat je er op rationele wijze naast hebt gezeten? Dit is het dichtst bij een openbaring waar je als mens kunt komen: niet de wetenschap dat er een God bestaat, maar de wetenschap dat je het jezelf toestaat te geloven in dingen die je niet kunt toetsen. Ja, daar geloof ik in, antwoord ik.'

IJsbrand ter Haar heeft een gedicht van Lieke Marsman op muziek gezet dat door G-Noot in deze viering zal worden uitgevoerd. Een primeur in Nederland. Aukje Spoelstra zal in de viering een eerste duiding van de poëzie van Marsman geven. We gaan deze zondagmorgen het experiment aan om naast poëtische teksten uit de bijbel ook moderne poëzie te plaatsen. Dit omdat we geloven dat ook vandaag de Eeuwige tot ons spreekt in muziek, poëzie en beeld.

*'Er is niets wat ik nog wil zien
Behalve steeds opnieuw, opnieuw
Een nieuwe dag'*
(Lieke Marsman: Uit bundel: *În je mand*)
Jeroen Jeroense

Lieke Marsman

Nieuwe Dooprituelen

Zondag 27 juli zijn in de ochtendviering Tim Roelofs (13 jaar) en Tycho Verweij (18 jaar) gedoopt. Het is een teken van Gods Geest dat Tim en Tycho bij mij de wens uitspraken gedoopt te worden. Na een aantal gesprekken, met Tim en Tycho en ook met hun ouders, hebben Tim en Tycho op zondag 27 juli de doop in het midden van de gemeente ontvangen. Voor de gemeente van Christus een hoopvol teken dat Gods Geest ook vandaag mensen raakt en ontroert.

Wanneer jonge kinderen in de gemeente worden gedoopt dat krijgen de ouders van de kerk een kinderboek over een Bijbelverhaal. Dit leek me voor Tim en Tycho geen passend cadeau maar we wilden hen namens de kerk toch wat geven. In overleg met hen is voor een ketting met een kruisje gekozen. Uitgekozen en gekocht door de kerk die de doop van deze twee jongens heel bijzonder vindt. Tijdens de doopvoorbereiding vroegen ze mij als predikant of ze hun kruisjes dan na de doop in het doopwater mochten dopen. Als een aandenken aan deze viering. Waarom ook niet dacht ik. Een mooi gebaar dat Tim en Tycho zelf hadden bedacht. Op deze manier ontstaan er nieuwe 'dooprituelen'. Een ritueel is niet anders dan een vastgestelde handeling die het leven of het geloof vorm wil geven. Nadat ik de wens van Tim en Tycho aan de gemeente had uitgelegd hebben ze hun kruisje ook 'gedoopt'. Een betekenisvol gebaar.

Dopen van het 'Kruisje'

Daarnaast wilden de ouders van Tim en Tycho hen een aantal aandenkens van deze viering geven. Naast boeken en foto's was daar ook de vraag of ze voor ieder van de jongens een flesje met

het doopwater mochten vullen. En deze als gedachtenis aan de doop aan hen geven. Zo kregen ze naast het kruisje, de doopkaars en doop kaart ook een flesje met 'doopwater'.

'Vullen van een flesje met 'doopwater''

Zo wordt ook concreet dat de gemeente van Christus een levende beweging is. Geloven is niet een vaststaand gegeven, maar is een vloeiende weg die we als mensen gaan. Al gaande ontstaan er nieuwe rituelen en oude zullen verdwijnen. Dit is ook een teken van Gods Geest die als een dynamische energie mensen nieuwe ideeën brengt. Als gemeente en predikant hebben we genoten van deze 'dynamische' doopviering met nieuwe rituelen. Ik hoop en verwacht dat er altijd weer nieuwe rituelen zullen ontstaan. Juist vanuit de mensen zelf. We wensen Tim en Tycho Gods zegen op hun levensweg.

Ds. Jeroen Jeroense

AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJeenKOMSTEN SEPTEMBER

Er zijn e-mailadressen en telefoonnummers vermeld bij de personen die informatie over een activiteit kunnen geven.
De redactie is niet verantwoordelijk voor de data en tijden die in de agenda genoemd worden.
De organisatoren van de activiteiten hebben de verantwoordelijkheid.

elke werkdag **Morgengebed**

9.00-9.15 uur De Ruimte
info: Henk Minnema
Een dagelijks moment van bezinning met tekst, zang en gebed.

elke dinsdagmiddag **Dagkoor De Ruimte**

13.00-15.00 uur De Ruimte
info: Herman Schimmel

elke woensdagmorgen **Crea(t)uur**

10.00-12.00 uur De Ruimte
info: Mien Floors of Bertie Weernekens
Neem je hobby mee naar De Ruimte. Om 10.00 uur drinken we een lekker kopje koffie of thee met elkaar.

elke donderdagavond **Eten en Ontmoeten**

17.30-19.30 uur De Ruimte
info: Marja de Leeuw
Kom en schuif aan. Samen eten zonder zelf te hoeven koken is makkelijk en brengt gezelligheid. Aanmelden is mogelijk tot 12 uur op de woensdag voorafgaand bij het kerkelijk bureau.

elke vrijdagmorgen **De Stamtafel actueel**

10.00-11.00 uur De Ruimte
info: Jeroen Jeroense
Elke vrijdagochtend een item uit de actualiteit. Geen enkel onderwerp wordt geschuwd. Zoek een plaatsje aan de tafel.

vrijdag 5 september **Ruimtewandeling**

13.00 – 17.00 uur De Ruimte
info: Feike Vlas
Inspirerend om met anderen nieuwe wegen te gaan. Al wandelend leer je elkaar beter kennen.

maandag 15 september **Poëzie-middag**

15.00-16.30 uur, De Ruimte
info: Joleen Kruijt, Jeroen Jeroense
Een gedicht brengt vaak beter onder woorden wat we voelen dan een geschreven verhandeling. Veel gedeelten uit de bijbel zijn pure poëzie. Iedereen is welkom. Indien u de gedichten van te voren wilt ontvangen dan kan dit. Stuur dan een verzoekje per mail naar joleenkruijt@gmail.com

maandag 15 en 29 september

14.30-16.00 uur De Ruimte **Spelletjesmiddag**
info: Els den Daas, Joke Crajé

maandag 15 en 29 september

20.00 uur Grote Kerk **Christelijke meditatie**
info: Els Meulbroek

maandag 15 september

20.00 uur De Ruimte **Filosofiekring**
info: Henk Minnema

woensdag 17 september

20.00-21.30 uur De Ruimte **Theologisch café**
Beelden van God
info: Jeroen Jeroense

zondag 21 september

20.00-21.30 uur Kerk **Spiritueel café**
De ziel van Europa, Don Kalb
info: Jeroen Jeroense

maandag 22 september

20.00-21.20 uur De Ruimte **Jezus en Mohammed**
info: Jeroen Jeroense

woensdag 24 september

20.00 uur De Ruimte **Filmavond**
info: Jeroen Jeroense

zaterdag 27 september

9.00 uur De Ruimte **Ruimtefietsen**
info: Leo van Strien

dinsdag 30 september

20.00 uur De Ruimte
zie pagina 23
info: Lisette Brandsma

Taizé**woensdag 1 oktober**

20.00 uur De Ruimte
info: Gea Dijkstra

PVD**'WEEK TEGEN EENZAAMHEID'****Donderdag 25 september – Woensdag 1 oktober**

Zie toelichting pagina 18-19

Donderdag 25 september

Opening van de Week tegen eenzaamheid
Plaats: Bordes van het gemeentehuis in Elst
Tijd: 10.00 uur-12.00 uur

Vrijdag 26 september

Stamtafel: 'Eenzaam: hoe voelt dat?'
met pastor John Rademakers
Plaats: stamtafel De Ruimte
Tijd: 10.00-11.30 uur

Maandag 29 september

Lezing: 'Wat is eenzaamheid?'
Door 'Eenzaamheid specialist Ymke van
Dobbelsteen'
Plaats: De Ruimte
Tijd: 19.30 uur-21.30 uur

Dinsdag 30 september

Bloemengroet
Plaats: De Ruimte
Tijd: 13.00 uur tot 15.00 uur

Woensdag 1 oktober

Film die er toe doet: 'Een man die Ove heet'
Plaats: De Ruimte
Inloop: 19.30-20.00 uur
Film: 20.00-21.30 uur
Nazit: 21.30 uur:- aan de stamtafel

Nieuwe editie Leren & Inspireren beschikbaar

Vanaf begin september is de editie september tot en met december 2025 van Leren & Inspireren beschikbaar. De editie omvat twintig activiteiten die in verschillende frequenties in De Ruimte of de Grote Kerk plaatsvinden.

Het gratis informatieblad ligt in De Ruimte en in de torenhal van de Grote Kerk. Het is tevens op aanvraag verkrijgbaar bij het kerkelijk bureau.

Kees van Nes

Om alvast te noteren:

Welkom bij de Leeskring Lectori Salutem

Volgende bijeenkomst:

Op maandag 13 en donderdag 16 oktober, van 20.00 tot 21.30 uur in De Ruimte

We bespreken: Sacha Bronwasser: Luister.
(wilt u zich even aanmelden?)

Aukje Spoelstra

TOELICHTING AGENDA**Dagkoor De Ruimte**

Op dinsdag 2 september beginnen we weer met het dagkoor. Zoals gebruikelijk beginnen we om 13.00 uur. We zingen ruim een uur en drinken dan met elkaar gezellig koffie of thee. Weet je iemand die mee wil zingen? Nodig ze dan uit om een keer mee te doen. Voor muziek wordt gezorgd. Vergeet niet je eigen Liedboek mee te nemen. In principe zingen we elke week, tenzij er onverwachts een reden is om over te slaan.

Herman Schimmel

Christelijke meditatie in De Grote Kerk

Elke tweede en vierde maandagavond klinkt in de kerk het geluid van de klankschaal: welkom bij de Christelijke meditatie.

Een Bijbeltekst, een gedicht, daarna zijn we stil en reflecteren we op dat wat we hoorden of we verblijven in de stilte.

Verwondering: Loflied op God en de schepping

Voor de zomer stond het Zonnelied van Franciscus van Assisi centraal.

Franciscus schreef dit loflied op de schepping, na een periode van ziekte. De ervaring van Gods aanwezigheid toen, in tijden van diepe ellende, gaf hem de inspiratie dit loflied te schrijven. Zijn verdere leven was dit als een leidraad voor hoe hij in het leven stond.

Kan dit oude loflied op de schepping ons ook inspireren in deze -toch wel- donkere tijden? Het laatste deel van deze inspirerende tekst is de basis van de meditatie op 15 en 29 september.

In oktober start ons nieuwe thema.

Iedereen is welkom.

Data: 15 september en 29 september (1 september starten we nog niet in verband met vakantie)

Grote Kerk: 20.15 uur tot 21.00 uur

(deur open 20.00 uur).

Els Meulbroek

Poëzie kring

Op de derde maandag van de maand om 15.00 uur in De Ruimte lezen en bespreken we gedichten.

Op 15 september zijn we voornemens gedichten van Guido Gezelle te lezen en bespreken en maandag 20 oktober gedichten van Lieke Marsman.

Mocht je ook mee willen doen dan ben je welkom. Wil je de gedichten van te voren per mail ontvangen dan graag een berichtje naar joleenkruijt@gmail.com

Theologisch café: Durven leven met verbeelding'

Woensdagavond 17 september: Beelden van God

Plaats: Stamtafel De Ruimte

Tijd: inloop 19.30-20.00 uur

Gesprek met inleiding: 20.00-21.45 uur

Leven met beelden van de werkelijkheid is de feitelijke situatie van onze menselijke existentie. Zonder dat we ons daar steeds van bewust zijn leven we met beelden, ingekleurd door ons persoonlijk referentiekader.

Mijn beeld van de ander is steeds relatief maar verwijst wel naar de werkelijkheid. Dit beeld kan ik delen met een ander die dat weer op zijn / haar manier verstaat.

Dat durven leven met de verbeelding gaat in hoge mate op wanneer we spreken over het mysterie van het leven. Beelden, namen en afbeeldingen die we maken vanuit de verwondering over al wat bestaat en wat ons met name overstijgt.

Namen en beelden verwijzend naar de natuur zoals met levensbron (water), dragende kracht (adelaar), de ruimte, de stilte. Of zijn het vooral menselijke ervaringen die ons dierbaar zijn als vader moeder, liefde, vriendschap, nabijheid,

die we gebruiken om iets te zeggen over het transcendente.

Beelden en afbeeldingen die vorm krijgen in een veelheid van God/ goden of woordbeelden die vooral de Enigheid van God benadrukken zoals bij Joden Christenen en Moslims. Beelden die vorm kregen vanuit Bijbelse verhalen zoals koning, herder, bevrijder. Beelden ons aangereikt door de persoon van Jezus in zijn leven met woord en daad.

Wat betekenen al die beelden voor ons, zijn ze een inspiratie of misschien een uitdaging? En hoe gaan we om met beelden die pijn doen als de God der wrake, de jaloerse God, de God van de oorlog, de niets ontziende verwoester / verdelger. De bedreigende allesziende? Vragen waar we niet zomaar aan kunnen voorbij gaan. Van harte welkom.

In de pauze van het theologisch café kan er genoten worden van een heus kloosterbier.

Informatie: Jeroen Jeroense Dick Kruijt, John Rademakers

Spiritueel café

Zondag 21 september: Don Kalb:

De ziel van Europa

Plaats: Koor Grote Kerk

Tijd: 19.30-20.00: inloop koffie/thee

20.00-21.30 uur: lezing/discussie

21.30: nazit

De verhoudingen tussen de wereldmachten is de laatste jaren flink aan het verschuiven. Bepaalde vroeger Amerika de wereldeconomie, nu is de invloed van China op de wereldmarkt bijna net zo groot. Is Rusland niet langer meer de grote tegenspeler van Amerika? Je vraagt je af of Europa niet wordt vermalen tussen al deze verschuivingen. Hoe denken ze eigenlijk in China of Rusland? En bestaat er wel zoiets als een Europa? In een aantal lezingen gaan gerenommeerde denkers op zoek naar de 'ziel van'... Wat drijft deze wereldmachten en hoe kun je ze typeren.

Het spiritueel café organiseert lezingen op het grensgebied van religie en cultuur. Naast een inspirerende lezing vormt ook muziek een belangrijk onderdeel van de avond. Het spiritueel café wil een ontmoetingsplek zijn, waarin verschillende vormen van geloof, beleving en spiritualiteit een plaats mogen krijgen.

Deze avond zal Don Kalb ons een inkijkje geven in de ziel van Europa. Vorig seizoen hebben we de ziel van: 'China, Rusland en Amerika' al verkend. Don Kalb is een Nederlandse antropoloog, hoogleraar sociale antropologie aan de Universiteit van Bergen en universitair docent sociale wetenschappen en culturele antropologie aan de Universiteit Utrecht. Kalb was jarenlang hoogleraar sociologie en sociale antropologie aan de Central European University. Kalb doet onder andere onderzoek naar internationale verhoudingen en de opkomst van radicaal nationalisme in Oost-Europese landen.

Ellen Burger, Ds. Jeroen Jeroense, Trijnie Nielen, Jan Meijer, Jaco Schoenmaker

Jezus en Mohammed

Ontmoeting christenen en moslims

Maandagavond 22 september: Bestaat God nog? Bestaat Allah nog? Geloven in een geseculariseerde wereld.

Inloop: 19.30-20.00 uur

Ontmoeting: 20.00-21.30 uur

Plaats: De Ruimte

Al jaren lopen de kerken in Nederland leeg. Het blijkt lastig om jongeren voor het christelijk geloof te interesseren. Is deze trend ook bij moslims waarneembaar? Of zitten daar iedere vrijdagmiddag de moskeeën boordevol gelovigen? Of gaat de secularisatie ook aan de islam niet voorbij? Een interessant thema. Is God of Allah vandaag afwezig.

Nederland is al decennia een multireligieus land geworden. Naast christenen hebben ook moslims, hindoes en andere godsdiensten een volwaardige plek in onze samenleving gekregen. Ook in 'De Ruimte' hebben moslims een gastvrij onthaal gekregen. Iedere vrijdagmiddag komen in 'De Ruimte' een aantal moslims samen om te bidden. Maar wat geloven ze nu eigenlijk? Zijn er naast verschillen ook overeenkomsten? Het christendom en de islam hebben immers beide hun oorsprong in het Jodendom. Abraham als vader van 'alle gelovigen' heeft in al deze drie godsdiensten een belangrijke plaats.

Voordat we 'over de ander gaan spreken' is het beter om 'met de ander' in gesprek te gaan. Om elkaars 'geloof' beter te leren begrijpen worden er in 'De Ruimte' op woensdagavonden een aantal

avonden georganiseerd rondom het thema: 'Jezus en Mohammed'. Voor deze avond worden christenen en moslims allebei uitgenodigd. Niet alleen zijn christenen geïnteresseerd in de islam, maar moslims zijn zeker ook nieuwsgierig wat de hoofdzaken in het christendom zijn.

De avond wordt verzorgd door 'islamoloog' Emrullah Erdem en ds. Jeroen Jeroense
Jeroen Jeroense

Films die er toe doen

Woensdagavond 24 september: Lee

Plaats: de Ruimte

Tijd: 19.30-20.00 uur: inloop

20.00-22.00 uur: film en nazit

Een goede film weet de kijker te raken, te ontroeren en aan het denken te zetten. Veel films hebben maatschappelijk relevante problemen tot onderwerp. Ook snijden sommige films zaken aan die te maken hebben met het gebied van religie en spiritualiteit. De camera is een prachtig middel om vragen te stellen bij de werkelijkheid waarin veel mensen moeten leven. Wat met woorden niet lukt, kan door een beeld uitstekend worden neergezet. Een film 'die je raakt' zet ook aan tot napraten. Films willen mensen bewust maken van de keuzes die er in de maatschappij gemaakt worden.

Dit seizoen starten we met de indrukwekkende film; 'Lee'. Na een succesvolle carrière als model en mode-icoon gaat Lee Miller tijdens de Tweede Wereldoorlog aan de slag als een onverschrokken oorlogsfotograaf. Ze legt de gruwelen van de oorlog vast voor de Vogue, van de soldaten aan de frontlinies tot de verschrikkingen van de concentratiekampen. Hierbij toont ze niet alleen de wreedheid van de oorlog, maar ook de veerkracht van de slachtoffers. Ze betaalt hiervoor een hoge persoonlijke prijs, waarbij ze wordt geconfronteerd met een trauma uit haar verleden. Het script van Liz Hannah (The Post, The Dropout) geeft ons al snel een beeld van hoe Lee in elkaar

zit. Ze is niet op haar mond gevallen, kan mensen goed doorgronden en hecht belang aan haar onafhankelijkheid. Toch valt ze als een blok voor Roland, maar terwijl hij air raid warden is, wil ze zich zelf dus ook nuttig bezighouden. Wanneer ze bijvoorbeeld niet op een persbriefing mag zijn omdat ze een vrouw is, vermomt ze zich gewoon als man om binnen te glippen. Het toont ook het verschil met het leven tijdens de oorlog in Engeland in vergelijking met Frankrijk en hoe weinig de mensen wisten van wat er elders in Europa gebeurde.

Ds. Jeroen Jeroense, Sita Kiestra, Petra Zey,
Marius Ouborg

GEDICHT VAN DE MAAND

Lieke Marsman

Het waaien voor de bui

*er is een onontgonnen wereld van natuur
waarin ik nog geen damhert van ree onderscheid
en in de stad weet ik weer niet welke cantate we horen*

*niet eens de naam te herkennen maar toch
in ieder geval de sopraanstem, de sporen. nee
elk knaagdier is voor mij de eerste keer zo'n dier
nooit eerder gezien, want ik lette niet op*

*er zijn zoveel dingen die we niet weten
of weer vergeten (zoals dat het gaat waaien voor de bui)
het is welbeschouwd een wonder dat het leven als geheel
wel indruk maakt, zo'n zonneklare afdruk achterlaat*

Lieke Marsman (1990) was al jong een dichter die opviel door haar heldere taal en de manier waarop ze zichzelf en de wereld beschouwde. De titel van haar bundel 'Wat ik mijzelf graag voorhoud' (2010), is veelzeggend, evenals: 'De volgende scan duurt vijf minuten' (2018) en 'In mijn mand' uit 2021. Ongeneeslijk ziek, blijft zij schrijven. Over haar beleving van het leven, de ziekte en de aanwezigheid van de dood. Wat het met haar doet. We zien een omslag in haar sterk rationele denken, de werkelijkheid blijkt ruimer: het niet-zichtbare bestaat! We moeten de tekenen verstaan.

Dit gedicht wijst vooruit naar de poëziedienst van 28 september, waar de gedichten en gedachten van Lieke Marsman een belangrijke plaats hebben in overweging, poëzie en muziek.
Aukje Spoelstra

UIT DE GEMEENTE

OMZIEN NAAR ELKAAR

Wilt u bezoek, heeft u behoefte aan een gesprek of aandacht? Of heeft u misschien hulp nodig? Onze predikanten helpen u graag verder.

Ds. Jeroen Jeroense
Ds. Aafke Zaal

SAMEN DELEN

Heeft u iets bijzonders meegemaakt dat u wilt delen met andere gemeenteleden? Stuur een berichtje naar onderweg@pg-elst.nl of breng het even langs bij het kerkelijk bureau.

LIEF-EN-LEEDBRIEF

Voor u als gemeentelid bestaat ook de mogelijkheid zich op te geven voor de Lief-en-leedbrief.

De Lief-en-leedbrief verschijnt als aangemelde gemeenteleden lief of leed willen delen met de gemeente en een bericht insturen over bijvoorbeeld een geboorte, huwelijk, ziekte of overlijden in de familie.

U kunt zich opgeven als gemeentelid om ook de Lief-en-leedbrief te ontvangen via het adres liefenleedbrief@pg-elst.nl
Wilt u in de mail uw naam, adres en telefoonnummer vermelden?

We gedenken Mevrouw Jo Wesseljansen-Punt

Op woensdag 30 juli jongstleden vond de afscheidsceremonie plaats in de tuin van de Keulenhof in Elst, met familie, vrienden en burens. Waarin wij afscheid hebben genomen van Jacomina Maatje Wesseljansen - Punt, geboren op 4 december 1933 in Melissant en overleden op 25 juli jongstleden thuis op de Keulenhof.

Of zoals velen haar kenden als Jo. Er waren ook aanwezigen die haar kenden onder de naam Jo-tje, Puntje, Jaapie of Tante Jo.

Een vrouw die in het leven was als echtgenote, tante, buurvrouw en vriendin.

Jo is op liefdevolle wijze herdacht en er is stilgestaan bij haar leven met woorden en muziek. Jo hield van bloemen en aanwezigen hebben een bloem meegenomen (ook uit eigen tuin), deze zijn in de bloemenband gestoken die om haar kist zat, zodat ze door een ieder omringd is met bloemen. En op haar favoriete plek in de prachtige tuin waar zij veel tijd ingestoken heeft en waar ze erg trots op was.

Door familie werden er kaarsen aangestoken die voor de kist stonden, om zo de eigenschappen van Jo symbolisch kracht bij te zetten en haar in het licht zetten.

Jan heeft mooie herinneringen aan zijn vrouw gedeeld en ook vriendinnen van Jo kwamen aan het woord. Ze waren jarenlang bevriend en deelden ook haar passie voor tuinen.

De wortels van Jo liggen in Dirksland, een dorp en voormalige gemeente in de Zuid-Hollandse gemeente Goeree-Overflakkee, waar ze haar jeugd heeft doorgebracht.

Haar leven dat is geëindigd hier in Elst, maar waarvan we kunnen zeggen na de mooie verhalen dat het rijk en vol was.

Na het informele samenzijn waarin herinneringen aan Jo met elkaar gedeeld zijn werd er een erehaag gevormd op de oprijlaan. Zo werd Jo uitgezwaaid door familie en vrienden.

De naaste familie heeft Jo begeleid naar het crematorium.

Het afscheid van Jo was waardig op een mooie zonnige dag in haar geliefde tuin, met mensen die haar dierbaar waren. Het paste helemaal bij hoe Jo in het leven stond.

*Hellen,
Uitvaartverzorging Cornelissen*

We gedenken Bert Warbroek

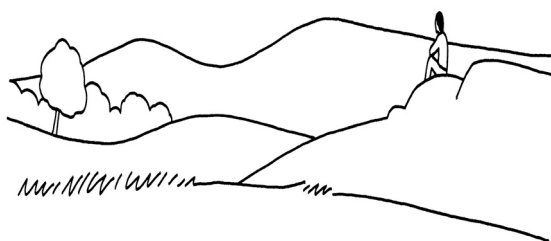
Op 21 juli 2025 overleed op 83-jarige leeftijd de heer Bert Warbroek, echtgenoot van Iny Warbroek-Maan. Iemand omschreef hun huwelijk als één van de gelukkigste die zij kende en zo was het ook. Bert en Iny hadden elkaar gevonden nadat hun levensweg bepaald niet over rozen was gegaan. Bert had zijn vrouw op jonge leeftijd verloren en droeg zorg voor zijn kinderen, waarvan de jongste toen nog maar vijftien jaar was. Iny had een scheiding achter de rug en bewoog zich voorzichtig weer op het liefdespad. Zij vonden elkaar en waren onafscheidelijk. Bert was attent en behulpzaam en zo vond Iny rust en zekerheid bij hem. De protestantse kerk was hem van huis uit vreemd maar leerde hij zeer waarderen. Regelmatig ging hij met zijn vrouw mee naar de kerk en had daar, naar eigen zeggen, veel meer aan dan aan de Rooms-Katholieke traditie.

Ademhalings- en oogproblemen zorgden ervoor dat Bert de laatste jaren zeer beperkt werd in zijn doen en laten. Dat viel niet mee voor een man die gewend was om met zijn handen te werken en elke klus te klaren die hij zag. Hij boette zeer in aan zelfstandigheid en dat viel hem zwaar.

Misschien ook wel vanwege het feit dat hij zoveel alleen heeft moeten klaren, klaagde hij niet. Maar hij sprak ook moeilijk over wat hij dan wel ervoer en al zeker niet over zijn levenseinde. Toen het steeds zwaarder werd kwam de dood voor een man als hij was, met zijn duiven en praktische levensinstelling, als een verlossing en Iny had er dan ook vrede mee.

Bij zijn afscheid klonk, naast levensliederen, ook psalm 23. Die geliefde psalm over de Heer die ons een herder is. Aan zijn goede zorgen vertrouwen wij deze zorgzame man graag toe. Zijn gedachtenis zij ons allen tot zegen.

Ds. Evert Jan de Wijer, Wassenaar

We gedenken Thea van den Brenk-Hofs

Op 6 augustus is overleden Thea van den Brenk-Hofs op de leeftijd van 82 jaar. De afscheidsdienst was op donderdag 14 augustus in de aula van Lingezege van 't Karbrugsche Veld in Bommel. Ze was weduwe van Henk van den Brenk.

We gedenken haar met de woorden:

Niemand leeft voor zichzelf,

Niemand sterft voor zichzelf.

We leven en sterven voor God onze Heer,

Aan hem behoren wij toe.

We wensen haar familie veel sterkte toe.

We gedenken Annoeska Brüning

Op 11 augustus 2025 is er van mijn lieve dochter Annoeska vanuit de Grote Kerk in Elst afscheid genomen.

In een met veel kleurrijke bloemen versierde wilgentenen mand werd Annoeska naar voren gereden door mijn kleinkinderen en ikzelf, onder het draaien van The Prayer van Céline Dion en Andrea Bocelli. De bloemen waren voor de dienst door de familie, vrienden en bekenden rondom de mand ingestoken.

Een prachtig eerbetoon aan Annoeska.

Annoeska is in 1970 in Renswoude geboren, na negen jaar verhuisden we naar Bommel, ze woonde vanaf haar 21e in Wageningen, waar ze op 2 augustus 2025 in haar slaap is overleden. Ik heb haar zelf gevonden, ze is 55 jaar geworden.

Annoeska zong in haar jeugd met groot plezier mee in het Jongerenkoor Free at Last en deed mee met allerlei activiteiten van de kerk in Elst. Ze heeft de opleiding Hotelschool gedaan in Wageningen, daar leerde ze Mark kennen, waar ze op 09-09-1999 mee trouwde.

Annoeska genoot enorm van de studententijd en heeft er veel lieve, zorgzame vrienden aan overgehouden.

Daarna werkte ze met plezier in diverse functies in restaurants en bedrijven.

Ze heeft echter ook tegenslag gekend, ze was 11 maanden in dienst bij 'In wijnen Gerard Brüning' en pas 16 maanden getrouwd, toen ze een zware hersenbloeding kreeg, na zes weken coma begon het revalidatieproces, ze is er door haar inzet, positiviteit en ongelooflijk optimisme bovenop gekomen. Daarna was ze niet meer in staat om aan het arbeidsproces deel te nemen.

Ook het overlijden van haar vader Gerard, van drie lieve vriendinnen en de scheiding hebben de nodige impact gehad, maar ze zei steeds 'Carpe Diem', dat werd haar levensmotto en ze ging door. Ze heeft heel veel soorten van vrijwilligerswerk gedaan, stilzitten was er niet bij, maar overprikkeling brak haar soms op.

Ze heeft vier keer met veel plezier meegewerkt aan de High Tea's, die door de PVD georganiseerd werden voor de ouderen, ze zorgde voor de tafelversiering en de bloemetjes, en hielp mee waar nodig was, de laatste keer was 7 mei 2025. Overal, waar ze kwam bracht ze vreugde, door haar opgewektheid waren heel veel mensen dol op haar.

In de afscheidsdienst werd de opgewektheid ook door haar beste vriendinnen benoemd. Met mijn gezin hebben we eveneens mooie, liefdevolle en ontroerende herinneringen opgehaald aan Annoeska, tussendoor werden foto's uit haar leven vertoond onder begeleiding van bijpassende muziek.

Na twee minuten stilte, werd de dienst afgerond met een versie van: *Alles heeft z'n eigen tijd uit Prediker*. Daarna is ze vlak bij haar vader op de Algemene Begraafplaats in Elst begraven. Tot slot: We hebben als gezin heel veel mooie kaarten, gedichten, lieve woorden, mails, telefoontjes, apps en bloemen ontvangen, waaruit blijkt, hoe geliefd Annoeska was. Ik wil, ook namens Solita en Alfons, iedereen hier hartelijk voor bedanken.

Corrie Brüning – Kuyvenhoven

Graag pas bezoek na september

Bedankjes

Heel veel dank voor de mooie bloemen, die ik onlangs na de kerkdienst mocht ontvangen. Een echte verrassing! Ook voor de bijgevoegde kaart, getekend door zoveel mensen, mijn heel hartelijke dank!

Groeten van D. A. Krijt – Huiskamp

Hartelijk bedankt voor de bloemen op zondag 17 augustus jongstleden.

En dat als dank voor het (voor)lopen en organiseren van de Ruimtewandeling over een periode van tien jaar. Te weten van april 2014 tot en met april 2024.

Feike Vlas

Afgelopen week werden we twee keer verrast met een mooi boeket bloemen.

Één maal ter gelegenheid van ons 40-jarig huwelijk en één maal naar aanleiding van de ziekte van Barth.

Het doet ons goed dat zoveel mensen met ons meeleven.

We genieten van de prachtige bloemen!

Heel erg bedankt!

Hartelijke groeten,

Barth en Irjan Donkersloot

Onze jarigen van 90 jaar en ouder

Op 13 september hoopt mevrouw D.W.C. van Mourik-Kusters haar 92e verjaardag te vieren.

Mevrouw D.A. Krijt-Huiskamp is op 15 september jarig en hoopt dan 98 jaar te worden.

Op 24 september is mevrouw M.K. Voogt-van Zelm jarig, ze hoopt 92 jaar te worden.

Mevrouw M.C. Maan-Rodenburg is op 26 september jarig. Ze hoopt 94 jaar te worden.

Het redactieteam van Onderweg feliciteert hen van harte met deze feestelijke dag. Natuurlijk kunnen gemeenteleden een kaartje sturen. Onze ouderen stellen dat zeer op prijs.

Bevestiging ds. Trijnie Nielen-Rosier

Zondagmiddag 24 augustus werd ons gemeentelid Trijnie Nielen-Rosier in Groesbeek bevestigd tot gemeentepredikant van de PKN gemeenten Heumen en Groesbeek.

Het was een drukbezochte dienst en er waren veel leden van onze gemeente aanwezig om dit feestelijke gebeuren mee te vieren.

We wensen Trijnie een inspirerende werkomgeving waarin ze tot zegen kan zijn voor de beide kerkelijke gemeenten.

Joleen Kruijt

KERKENRAAD

Project 'Werk aan de Grote Kerk'

De inloophmomenten die de kerkenraad heeft georganiseerd in het kader van het project 'Werk aan de Grote Kerk' zijn inmiddels afgerond. Fijn dat zoveel gemeenteleden hun mening en ideeën hebben willen geven over de door de werkgroep onderzochte scenario's voor de toekomst van ons kerkgebouw. Hoewel de scenario's nog nader onderzoek vragen en alleen de investeringskosten gedeeld konden worden, wilde de kerkenraad gemeenteleden de gelegenheid geven de scenario's te bekijken, vragen te stellen en een mening te vormen over de waardering van de scenario's.

Tijdens de inloophmomenten en via brieven heeft de kerkenraad meningen en ideeën ontvangen. Daarvoor dank! Wij gaan nu alle input inventariseren om een vervolgrichting te bepalen. Wij delen deze inventarisatie en de vervolgrichting met u.

Wij organiseren in het najaar in ieder geval nog een gemeenteavond om de mening en mogelijk het voorgenomen besluit van de kerkenraad aan u voor te leggen. De kerkenraad streeft ernaar om voor het einde van dit jaar tot een richtinggevend besluit te komen.

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande vragen hebben of wilt u alsnog uw ideeën over de scenario's met ons delen, dan kunt u contact opnemen met mij of de scriba.

Ellen Burger, portefeuillehouder WGK

KERKRENTMEESTERS

Vanuit het College van Kerkrentmeesters

Bijna alle personeelsleden, kerkenraadsleden en leiding jeugdwerk (JJW) hebben inmiddels de Veilige Kerk/gedragscode ondertekend. Op onze website is inmiddels de gedragscode Veilige Kerk geplaatst (te vinden onder Gemeente/Veilige kerk). Dankjewel Leny Jansen en Jan Luiten voor al het verrichte werk.

Met betrekking tot de vacatures hebben we goed nieuws: Voor de rol Ouderling/Penningmeester hebben we Henk Jan Janssen van Doorn mogen voordragen aan de Kerkenraad. Na goedkeuring door de Kerkenraad zal ook de Gemeente om haar goedkeuring worden gevraagd. Daarna kan een datum gepland worden voor een Dienst ter bevestiging. Voor hulp bij automatisering en gegevensverwerking zijn we nog in gesprek. Hopelijk in de volgende Onderweg meer hierover.

Met het Tempel Kerk Museum is gesproken over het onderzoeken of we tot een stichtingsvorm van het museum kunnen komen. Dit blijkt nog een best ingewikkeld vraagstuk waar nog hard door bestuur en werkgroep aan wordt gewerkt. Er wordt gekeken naar wat de voor- en nadelen zijn, hoe creëren we een situatie waar naast de kerkelijke gemeente ook de burgerlijke gemeente Overbetuwe voordeel van heeft. Helaas is Jos van Veen ziek geworden maar gelukkig is Jos aan het revalideren. We wensen hem veel beterschap. Met betrekking tot het commercieel vastgoed: de huurovereenkomst van de Brahmsstraat (voormalig pastoriewoning) is beëindigd. Via de makelaar zal deze woning in de verkoop worden gebracht.

Voor de predikant bezetting blijven we aandacht vragen voor de bovenmatige belasting van Ds. Jeroense. Door het emeritaat van ds. Dick Sniijders is er een gat geslagen in onze predikantsbezetting. Dat is deels ingevuld door ds. Aafke Zaal, maar er blijft minder capaciteit beschikbaar. In deze vacature tijd zullen we als gemeente dus meer zelf moeten doen, en kunnen niet voor al onze vragen naar Ds. Jeroense gaan. Als u vragen hierover heeft kunt u altijd terecht bij mij of Jan Liebeton die de personele zaken in zijn portefeuille heeft.

Dit was het laatste nieuws op hoofdlijnen.
Mochten jullie nog verder vragen hebben horen
wij het graag.

Mark Zey

Jetty stopt eind van het jaar als koster

Nadat Jetty lange tijd de gastvrouw was voor onze gemeente in de kerk heeft ze vorig jaar een stap terug gedaan om meer tijd te hebben. Jetty bleef nog wel betrokken maar in een kleinere rol. Zo was het mogelijk om de overdracht van de werkzaamheden en de coördinatie van het gebruik van de kerk, goed over te dragen aan Rob Coenen.

Nu heeft Jetty aangegeven vanaf 1 januari helemaal te willen stoppen.

Dat begrijpen we en zijn blij dat Jetty zo lang zo'n uitstekende koster bij ons is geweest. Het is fijn dat we dit zo ruim van tevoren weten. Als kerkrentmeesters beraden we ons op het invullen van de ontstane vacature. In de zomer zijn we daar onvoldoende aan toe gekomen, maar komen in de volgende Onderweg bij u terug hoe we denken dat te doen. Wellicht dat een van u hier ook een rol in kan spelen.

Jan Liebeton

COLLEGE VAN PREDIKANTEN EN OUDERLINGEN (CPO)

PVD (Protestantse Vrijwilligers Dienst)

Aan het begin van het nieuwe seizoen komen de vrijwilligers bij elkaar op woensdagavond 1 oktober 2025 om 20.00 uur in De Ruimte. Inloop vanaf 19.30 uur. Ds. Aafke Zaal zal de inleiding op deze avond verzorgen.

Namens de PVD,

Gea Dijkstra

DIACONIE

Vredesweek 2025 van 20 t/m 28 september

Vrede is meer dan de afwezigheid van oorlog en hoe dit eruit ziet en tot stand komt, het gaat iedereen aan. Daarom organiseert PAX al meer dan 50 jaar de Vredesweek. In het hele land worden honderden activiteiten georganiseerd: van filmavonden tot theater, van maaltijden tot masterclasses, en van interreligieuze bijeenkomsten tot debatten. Al die lokale activiteiten komen samen in één nationale Vredesweek.

De Vredesweek 2025 vindt plaats van 20 t/m 28 september 2025.

In 2025 is het thema van de Vredesweek: 'Niets doen is geen optie.' Wanneer we geconfronteerd worden met onrecht en uitsluiting kunnen we niet wegstappen. We moeten actief verbinding zoeken, bruggen bouwen en mensen erkennen in hun volledige menselijkheid. Want vrede vraagt om actie: dus maak, bouw, pleit, doe, eis vrede.

Op zondag 21 september staat de Dienst in teken van de vredesweek en het thema 'Niets doen is geen optie'. We gaan aan de slag met de vraag 'Wat doe ik, wat doen wij?' voor vrede.

Van harte aanbevolen is het essay van Sara Kinsbergen, te vinden op de site van PAX. Het gaat over alledaagse vrede. Ze zegt wel: 'Laten we ons niet misleiden door het woord 'alledaags'. Het zou de indruk kunnen wekken alsof het geen inspanning behoeft. Alledaagse vrede vereist vergaande bereidheid om naar de ander te luisteren. Niet als middel om vervolgens de ander van je eigen gelijk te overtuigen. Luisteren als doel, als manier de ander echt te begrijpen. Door vanuit diep doorleefde empathie en vanuit de wil om in de ander ten alle tijden een mens te blijven zien, het gesprek gaande te houden. En dat is allesbehalve eenvoudig.'

Ondanks alle ellende om ons heen, eindigt ze hoopvol dat met het idee van alledaagse vrede dat door ons handelen dan toch misschien binnen handbereik ligt.

*Namens de ZWO-groep,
Henriëtte Nonnekens.*

Hartelijk dank voor jullie hartverwarmende inzet!

Namens World Vision willen we jullie van harte bedanken voor de prachtige actie voor Zuid-Soedan die jullie op 15 juli organiseerden tijdens de Nijmeegse Vierdaagse. We waren diep onder de indruk van de inzet, het enthousiasme en de gastvrijheid van jullie team.

Van fietsenstalling tot koffiekraam, van het wegwijs maken van bezoekers tot het verzorgen van de toiletten – alles was tot in de puntjes geregeld. En dat begon al de dag ervoor, met het opbouwen van de kraam, het ophangen van vlaggenlijnen en het zorgvuldig klaarzetten van materialen. Jullie maakten er een feestelijke en gastvrije plek van.

Een bijzonder dankjewel aan Lisette voor de coördinatie en aan alle jongeren en vrijwilligers die zich keihard hebben ingezet. Dankzij jullie betrokkenheid is er een prachtige opbrengst van €2650,- opgehaald – en wat een verrassing dat dit bedrag ook nog eens wordt verdubbeld door de diaconie! We zijn er stil van.

Jullie kerk is een rustpunt – niet alleen voor wandelaars, maar ook voor mensen in nood in Zuid-Soedan.

Nogmaals heel veel dank!

Namens World Vision, Melanie en Mariëlle

Rode Lijn PKN in Utrecht

De situatie in Israël en de Palestijnse gebieden verslechtert met de dag.

Het buitenproportionele geweld van het Israëlische leger en van Israëlische burgers in Gaza en op de Westbank loopt uit op verdere vernedering, uithongering, verdrijving en moord van Palestijnse inwoners.

Inmiddels zijn er - na de Hamas-moordaanslag van 7 oktober 2023 met 1200 Israëlische doden - alleen in Gaza al meer dan 60.000 doden geteld. Het moderamen van de Protestantse Kerk weigert tot nu toe om de staat Israël vanwege het structurele geweld en het bestendigen van onrecht aan te spreken. Zelfs de toezegging naar de Israëlische ambassadeur in Den Haag te gaan is ingetrokken.

Dit was op dinsdag 8 juli jongstleden aanleiding voor predikanten en kerkleden om naar het dienstencentrum van de Protestantse Kerk in Nederland te reizen en daar een rode lijn te trekken.

Vanuit Elst voegden kerkleden zich daarbij.

Het werd een ingetogen en waardig protest daar op de stoep van de PKN, als een krachtig appèl aan de kerkleiding om een betrouwbare bondgenoot te zijn. Bijzonder krachtig was het, toen - onder het voorlezen van de namen van omgekomen kinderen in Gaza - steeds luider klonk: 'Sta op. Doe recht'.

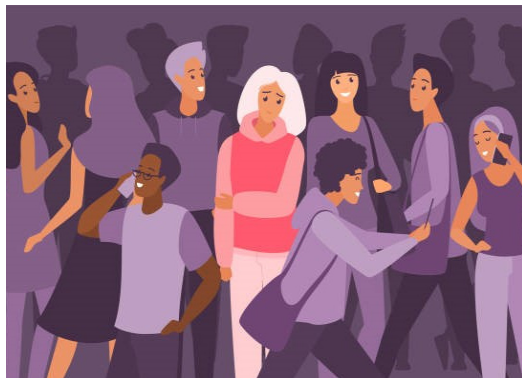
Het dringende appèl werd afgesloten met de oproep aan het moderamen om – na een nadere bezinning – weer in gesprek te gaan met elkaar.
Werkgroep ZWO – Wim van Middendorp

'WEEK TEGEN EENZAAMHEID'

Donderdag 25 september –

Woensdag 1 oktober

'In den beginne is er de relatie', zegt de filosoof Martin Buber. Een mens is gemaakt om met een ander in relatie te treden. Samen met anderen worden we wie we bedoeld zijn. Je wordt als het ware mens doordat je relaties hebt. Heel ons leven bestaat uit relaties. Ik ben, ik word, doordat ik een relatie heb met mijn kinderen, mijn partner, met mijn collega, met mijn sportleraar en ga zo maar door. We kunnen leven omdat we in relatie staan met ons werk, met onze ouders, de natuur, vrienden, bridgemaatje, kerk. Het is haast oneindig. Kortom: alles is relatie.

Helaas lukt het om allerlei redenen veel mensen niet om met een ander in relatie te treden. In onze samenleving zijn veel mensen alleen en voelen zich eenzaam. Bijna de helft van de Nederlandse volwassenen voelt zich eenzaam (48,6%)! 1 op de 7 Nederlandse volwassenen voelt zich erg eenzaam. Onder jongeren in de leeftijd van 16 tot en met 25 jaar voelt zelfs 1 op de 4 zich erg eenzaam. Daarom is het zo belangrijk dat we ons inzetten voor alle mensen die zich eenzaam voelen.

De joodse filosoof Martin Buber heeft dan ook als quote: 'Alle werkelijk leven is ontmoeting'. Ieder mens is onderdeel van een oneindig aantal ontmoetingen. Soms zijn we onderdeel van een intense ontmoeting, hevig, vol passie, zijn we tot over onze oren verliefd, een andere keer is een relatie vluchtig, als het begroeten van de toevallige treinreiziger die naast je op het perron staat te wachten. Zonder ontmoeting ben ik niets.

Om het thema 'eenzaamheid' onder de aandacht te brengen organiseren de diaconie van de Protestantse Gemeente Elst samen met De Molukse kerk, De Katholieke Parochie, Forte Welzijn, De Huiskamers en de Gemeente Overbetuwe een 'week tegen eenzaamheid'. In alle dorpen van de Overbetuwe worden in deze week activiteiten georganiseerd die aandacht vragen voor eenzaamheid.

Niet dat we denken de eenzaamheid van veel mensen op te kunnen lossen, maar we kunnen het wel benoemen en proberen mensen wat minder eenzaam te laten zijn.

Magreet Elzinga, Ria Struijs, Jeroen Jeroense

ACTIVITEITEN IN DE 'WEEK TEGEN EENZAAMHEID'

Opening van de Week tegen eenzaamheid

Donderdag 25 september

Plaats: Bordes van het gemeentehuis in Elst

Tijd: 10.00 uur-12.00 uur

Stamtafel: 'Eenzaam: hoe voelt dat?'

met pastor John Rademakers

Vrijdag 26 september

Plaats: stamtafel De Ruimte

Tijd: 10.00-11.30 uur

Stamgast deze morgen aan de stamtafel is pastor John Rademakers. Hij is al jaren als pastor actief in het seniorenpastoraat. Juist bij veel ouderen heerst veel eenzaamheid. Je moet steeds weer afscheid nemen van vrienden en familie omdat ze overlijden. Daarnaast moet je ook afscheid nemen van activiteiten in je leven omdat je lichaam steeds meer gebreken krijgt. Je moet steeds weer omschakelen naar een nieuwe situatie.

Dat kost niet alleen veel energie, maar maakt ook eenzaam. Want allerlei contacten die je had opgebouwd, worden door de tijd afgebouwd. Hoe ga je hier mee om? John zal ons meenemen in zijn ervaringen.

Lezing: 'Wat is eenzaamheid?'

Door 'Eenzaamheid specialist Ymkje van Dobbelsteen'

Maandag 29 september

Plaats: De Ruimte

Tijd: 19.30 uur-21.30 uur

Hoi, ik ben Ymkje van den Dobbelsteen en ik ben gecertificeerd Eenzaamheidsspecialist. Op 12-12-2012 (Hoe verzin je het ...) meldde ik me ziek, ik was 25 jaar. Een lange periode van herstel volgde.

Wat heb ik me eenzaam gevoeld, niemand leek mijn struggle te begrijpen. Na weken begonnen de opmerkingen, moet jij niet weer eens aan het werk. Ik voelde me mislukt, afgeschreven!

Toen wist ik er gaat iets grondigs mis met mij, ik voel mij eenzaam, mijn sociale verbinding met andere mensen is niet goed.

Ik ben letterlijk gaan googelen, wat kan ik doen aan mijn gevoel van eenzaamheid ?..

Nu ben ik ondernemer van: de bloeiende Vlinder, therapie voor Eenzaamheid. Ik moet veel keuzes maken zonder te kunnen sparren. En voel ik me nu niet langer eenzaam? Jawel soms. Maar eenzaamheid hoort bij het leven. Het is een signaal van je lijf dat zegt: Hey hallo je hebt behoefte aan sociale verbinding met andere mensen. Last hebben van alleen eenzaamheid, is niet de bedoeling.

Ymkje komt een lezing geven over: wat is eenzaamheid. Wij hebben haar gevraagd om speciale aandacht aan jongeren en aan mensen in verzorging /verpleegtehuizen te geven. Ymkje wordt omschreven als: een stevige specialist Eenzaamheid met een eigen geluid, heel tof!

Bloemengroet

Dinsdag 30 september

Plaats: De Ruimte

Tijd: 13.00 uur tot 15.00 uur

Met vrijwilligers gaan we bloemen boeketjes binden.

Aan de boeketjes hangen we een kaartje met groeten van de inwoners van de Overbetuwe.

De bedoeling is dat we de bloemen die zelfde middag brengen bij bewoners van Pleyade en Terzio in Elst, die weinig tot geen bezoek krijgen. Natuurlijk hoort hier ook even een praatje bij.

Wij krijgen van de begeleiders van de verzorgingshuizen namen aangereikt, zij vinden dit een mooi gebaar.

Wil je meedoen, geef je op bij :
karin.veldkamp@fortewelzijn.nl
of het kerkelijk bureau.

Film die er toe doet: 'Een man die Ove heet'

Woensdagavond 1 oktober

Plaats: De Ruimte

Inloop: 19.30-20.00 uur

Film: 20.00-21.30 uur

Nazit: 21.30 uur:- aan de stamtafel

Ove is 59 jaar en rijdt in een Saab en staat bekend als de mopperkont van de buurt. Ove is niet bitter, hij gromt alleen een beetje en heeft niet altijd een glimlach om zijn gezicht.

Elke ochtend loopt Ove een inspectierondje in de buurt. Corrigeert mensen op foutief parkeren, kijkt de vuilnisbak na op verkeerd gesorteerde spullen...

Er is een reden dat hij met dit imago zijn buurtbewoners bewust op afstand houdt , maar die houdt hij voor zichzelf.

Tot de nieuwe overburen op een ochtend per ongeluk zijn brievenbus omver rijden.

Het blijkt het begin van een onverwachte wending ...

Een film met een lach en een traan.

Ove

DIACONALE COLLECTES SEPTEMBER

7 september: Protestantse kerk- Geloven met jongeren

Kerken hebben meer aantrekkingskracht op jongeren wanneer zij zich welkom voelen, serieus genomen worden en mogen meedenken. Jongeren zoeken naar verbinding, zingeving en echtheid – ook binnen de kerk. De Protestantse Kerk ondersteunt lokale gemeenten hierin met methoden, spellen en werkvormen die aansluiten bij verschillende leeftijden en leefwerelden. Deze materialen helpen jeugdwerkers, vrijwilligers en predikanten om met kinderen en jongeren in gesprek te gaan over geloof op een manier die bij hen past. Ook catechesemateriaal maakt hier deel van uit. Investeren in goed jeugdwerk is investeren in de toekomst van de kerk. Als jongeren zich gehoord en gezien voelen, willen ze ook meedoen en mee-vormgeven. Daarom is dit een belangrijk en inspirerend collectiedoel dat we van harte aanbevelen – om ruimte te blijven maken voor geloofsgroei bij de nieuwe generatie.

Zie ook:

<https://kerkinactie.protestantsekerk.nl/collecte-rooster/collecte-protestantse-kerk-202-7/> voor meer informatie

14 september: KIA - Libanon- Eigen bedrijf biedt jongeren inkomen en hoop

Geef jongeren in Libanon een toekomst

De economische crisis in Libanon treft jongeren hard. Door de hoge werkloosheid zien velen geen andere mogelijkheid dan hun land te verlaten, op zoek naar werk en zekerheid elders. Kerk in Actie wil hen helpen om een toekomst op te bouwen in hun eigen land. Samen met de partnerorganisatie Lutheran World Relief ondersteunt Kerk in Actie jongeren met vak trainingen en kleine leningen. Zo kunnen zij een eigen bedrijf starten of uitbreiden en krijgen ook anderen kans op werk. Petra bouwde bijvoorbeeld een gastenverblijf bij haar boerderij en ontvangt nu toeristen. Georges kon een vrachtwagentje kopen om zijn landbouw-producten zelf naar de markt te brengen. Hij bespaart nu kosten, betaalt zijn personeel op tijd en biedt in het oogstseizoen zelfs extra banen aan.

Zie ook:

<https://kerkinactie.protestantsekerk.nl/collecte-rooster/collecte-kerk-in-actie-2025-werelddiaconaat-libanon/> voor meer informatie

21 september: Pax

Stichting PAX is de grootste vredesorganisatie van Nederland en werkt al meer dan 75 jaar aan vrede. PAX steunt wereldwijd mensen die zich proberen te onttrekken aan repressie en geweld. Ook na 75 jaar is PAX nog hard nodig. Wereldwijd verdienen mensen steun die zich proberen te onttrekken aan repressie en geweld. Pax doet het werk samen met honderden bevlogen vrijwilligers. Vanuit Nederland, Brussel (EU), New York (VN) én samen met lokale partners in conflictgebieden. De jarenlange opgebouwde expertise wordt omgezet in actie om zo verandering te bewerkstelligen.

Want vrede is nooit af. Bij PAX draagt iedereen wereldwijd op hun eigen manier bij aan vrede: van beleid bij de Verenigde Naties, tot het voeren van vredesonderhandelingen in Zuid-Soedan, het beschermen van burgers tegen oorlogsgeweld, het beëindigen van gewapend conflict en het opbouwen van inclusieve vrede. Bij Pax geloven we in gelijkheid, solidariteit en menselijke waardigheid, waar dan ook ter wereld.

Zie ook: <https://paxvoorvrede.nl/wie-wij-zijn/> voor meer informatie.

28 september: Plastic Soup Foundation

We eten, drinken en ademen plastic. Zelfs ons bloed en weefsel bevatten microplastics. Dat vormt een directe bedreiging voor onze gezondheid.

De Plastic Soup Foundation wil schade aan onze gezondheid en de aarde voorkomen door de aanwezigheid van plastic en de schadelijke chemicaliën die daarin verwerkt zijn.

Ze streven naar minder gebruik van plastic en giftige additieven, pleiten voor beleid waarin gezondheid centraal staat en werken toe naar fundamentele systeemverandering en het einde van big oil.

Zij geloven niet in pleisters plakken. Ze werken aan structurele verandering met campagnes, wetenschappelijk onderzoek, juridische actie en politieke druk. Alleen zo wordt onze gezondheid en die van toekomstige generaties beschermd.

Zie ook:

<https://www.plasticsoupfoundation.org/nl/missie> voor meer informatie

COLUMN

Is een vangnet nodig?

In deze column probeer ik een antwoord te geven op de vraag of onze samenleving een vangnet nodig heeft om iedereen 'erbij' te houden. Met dat vangnet bedoel ik zoiets als voorzieningen of regelingen waarmee mensen geholpen worden die op het randje staan en er dreigen overheen te vallen. Uit de boot dus.

Nederland was jarenlang een gidsland; een voorbeeld hoe er zorg en aandacht was voor mensen die het niet alleen redden. Door elkaar te steunen lukte het en kon je wat bereiken. Denk maar eens aan de Boerenleenbank en het grote aantal onderlinge verzekeringen. Wie het niet meer weet: tegen een geringe premie werd het individuele risico gedekt door het grotere collectief. Samen sta je sterk. De Algemene Ouderdoms Wet gaf veel mensen een welvarender oude dag. Alhoewel er eerst 65-plussers waren die hun eerste AOW-envelop weigerden: ze hadden immers geen premie betaald. Dat was snel over. Daarna kwam de verzorgingsstaat echt op stoom: een immens vangnet met soms heel ingewikkelde regels en moeilijke toepassingen. De malaise van de toeslagenaffaire is hiervan het afschrikwekkende voorbeeld. De verzorgingsstaat staat in zijn/haar hemd zagezegd. Wat nu?

Moeten we dan af van de wirwar van al die regels, keuringen, toeslagen en vertwijfelde burgers die niet meer weten waar ze het moeten halen? Letterlijk soms... De terugtrekkende overheid legt de laatste tijd de speelbal weer in het midden van het maatschappelijke speelveld. De burger krijgt meer speelruimte en de gelegenheid het zelf op te lossen. Mooi is dat, maar niet heus. Het is mijn stellige overtuiging dat de overheid verantwoordelijk is voor het wel en wee van haar burgers. En dan maakt het niet uit op welke tree van de maatschappelijke ladders die burgers zich bevinden. De kwaliteit van een samenleving wordt gemeten aan de hand van de mate van zorg voor hen die het nodig hebben. Dit staat helder in Galaten 6 : 2, in Filippenzen 2 : 4 en in Mattheüs 22 : 39. Lees het er maar eens op na.

Eind oktober zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamer. Laat het in elk geval zo zijn dat uw stem niet verloren gaat. Vergelijk waar voor gekozen wordt in partijprogramma's, wat er (niet) wordt gezegd en welk mensbeeld erachter zit. Kies vooral met uw hart en uw gevoel. Beloftes zijn mooi, maar realiteitszin is beter. Laat geen mensen in de kou staan onder het motto dat iedereen zijn eigen broek - of rok - moet gaan ophouden. En dan maar hopen op een beleid waarbij het streven naar welvaart niet centraal staat, maar vooral het streven naar welzijn voor iedereen, dus voor jong en oud, voor vermogend en mindervermogend, voor boer en burger, voor welke seksuele voorkeur dan ook. Een samenleving die niet uitsluit of buitensluit maar juist de verbinding zoekt om er samen wat van te maken.

En als dat dan niet helemaal lukt? Als er toch veel te wensen overblijft? Dan moeten we het zelf maar doen. Gelukkig kent onze samenleving vele vormen van elkaar helpen. Denk aan kleinschalige dingen als burenhulp, vrijwilligerswerk in de zorg en de vele lokale en landelijke charitatieve initiatieven die er zijn. Het is niet voor niets zo dat de Voedselbank, de Stichting Leergeld, Vluchtelingenwerk Overbetuwe en de Stichting Noodfonds Overbetuwe op het collecterooster van onze kerk staan. Met elkaar is het een vangnet en geven ze mensen weer een sprankje hoop en vertrouwen dat het toch goed komt. Dus dat vangnet van het begin: het is nu nodig en we zullen het nodig blijven hebben.

Maar het belangrijkste zijn we zelf: wij zijn de mazen van het net en vangen elkaar daarmee. Door aandacht te hebben voor mensen dichtbij of veraf kunnen we het verschil maken. Een klein verschil weliswaar maar toch..... Laten we niet weggijken als iemand ons aankijkt, met een hulpvraag komt. Laten we mens zijn, geroepen om er met en voor elkaar te zijn.

Jan Luiten

JEUGD

CRÈCHE

Uw kinderen (0-4 jaar) zijn van harte welkom bij de crèche in De Ruimte. U kunt uw kind voor de dienst (tussen 9.45-10.00 uur) brengen en na de dienst weer ophalen.

KINDERKERK

Tijdens de kerkdienst is er kinderkerk voor kinderen van 4 t/m 12 jaar. We beginnen in de kerk en gaan daarna naar De Ruimte.

Start kinderkerk

Een mooie groep met kinderen hebben zondag 24 augustus, na een lange vakantie, samen met de leiding van de kinderkerk elkaar (weer beter) leren kennen en spelletjes gespeeld. Al met al een goede start van een nieuw jaar waarin we gaan werken aan weer een mooi kerst- en paas-project, we weer veel over Bijbelverhalen zullen leren en ons weer gaan inzetten om geld in te zamelen voor het Amalia kinderfonds; ook het geld in de collectebus van de kinderkerk bij de ingang van de kerk is hiervoor bestemd.

Gerdien van Prooijen

Uitnodiging Basiscatechese – Protestantse Gemeente Elst

Alle kinderen uit groep 7 en 8 van de basisschool zijn van harte welkom bij de basiscatechese: een leerzame én gezellige kennismaking met geloof en kerk. De bijeenkomsten zijn op dinsdagavonden van 19.00 tot 20.00 uur (inloop vanaf 18.45 uur) in De Ruimte, Sint Maartenstraat 32b in Elst.

We starten met een startavond op dinsdag 16 september van 19.00 tot 19.45 uur, waar ouders en kinderen kennis kunnen maken met de leiding en het materiaal.

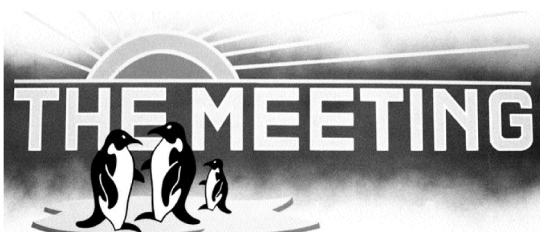
De catechese wordt dit seizoen verzorgd door Loes Pieper. Aanmelden kan via e-mail: loes.pieper@hotmail.com (graag naam, adres, geboortedatum, telefoonnummer en e-mailadres vermelden). Vragen? Neem gerust contact op.

Ook vriendjes of vriendinnetjes zijn welkom.

We hopen jullie te zien op 16 september!

Loes Pieper

The Meeting is dé plek voor jongeren vanaf 12 jaar. Het is een plek om elkaar te ontmoeten op een ontspannen manier, maar ook om goede gesprekken te voeren en met zingeving bezig te zijn. In The Meeting is iedereen welkom, het is er altijd gezellig en je mag zijn wie je bent!

Wil jij je aanmelden bij The Meeting? Vraag het inschrijfformulier op via jjw@jeugdwerkpgelst.nl

Voor het meest actuele programma, en het programma voor de komende maanden kun je kijken op de website www.pg-elst.nl/jeugd

CONTACTPERSONEN VOOR THE MEETING:

Lisette Brandsma	contactpersoon
vacant	voorzitter Meetingcommissie
Internet:	www.pg-elst.nl/jeugd

Het Vierdaagse Feest!

Wat was het op 15 juli weer een feestelijke dag in Elst! Samen met World Vision hebben we een geweldige actie opgezet. Talloze wandelaars brachten een bezoek aan de kerk en genoten van schone toiletten, lekkere versnaperingen en een moment van rust. Aafke was de hele dag aanwezig om wandelaars te zegenen — iets

waar verrassend veel behoefte aan bleek te zijn. Prachtig om te zien!

Toen er eind van de ochtend een flinke regenbui losbarstte, werd de kerk een welkome en droge schuilplek. Wat een zegen om zo'n ruime kerk met voldoende zitplaatsen te kunnen aanbieden aan al die natte wandelaars.

Dit jaar mochten we veel nieuwe vrijwilligers verwelkomen. De sfeer onderling was warm en energiek – iedereen die heeft meegeholpen: enorm bedankt!

In totaal haalden we €2.650 op. Dankzij de verdubbeling door de Diaconie konden we maar liefst €5.300 overhandigen aan World Vision. Zij waren diep onder de indruk van dit bedrag en bedankten ons met een handgeschreven kaart én een heerlijke reep chocola voor alle jongeren die zich deze ochtend hebben ingezet.

Lisette Brandsma

Taizé

Afgelopen zomer ben ik een week in Taizé geweest samen met een groep jongeren uit Amersfoort en Leusden. Het was voor mij de eerste keer en ik ben ongelooflijk geraakt en geïnspireerd door de broeders van Taizé en hun leven daar. De prachtige diensten in de kerk, de vriendelijkheid van alle mensen en de samen-horigheid was hartverwarmend. Ik liet thuis los om mij helemaal mee te laten voeren in het leven van Taizé. Het leven is eenvoudig en dat geeft ruimte om je hart te openen voor God en de vele mooie ontmoetingen met andere Christenen. Uit de hele wereld komen jongeren samen om over God te praten, te zingen en te bidden.

Elke dag begeleidde ik samen met een collega een groepje van 10 jongeren tijdens hun Bijbelstudie. Het thema van deze week was Hoop. Tijdens de Bijbelstudie stonden de Bijbelverhalen in het teken van hoop. Hoe geef je hoop door? Hoe blijf je hoop houden? Hoe kan hoop je nieuwe kracht geven? Ik worstelde begin van de week met het thema, hoop in een wereld vol van oorlog en geweld, hoe dan? In de loop van de week werd mij duidelijk dat in deze tijd hoop onze redding is, want zonder hoop zijn we verloren. Ook in oorlogsgebieden is hoop datgene dat overblijft en wij mogen daar hard voor bidden. Dus elke vrijdag bidden ze in Taizé een half uur voor vrede. Ik vond het zo inspirerend en krachtig om te doen.

Het is moeilijk om mijn echte beleving op de schrijven. Verschillende gemeenteleden stuurden mij berichtjes en leefden mee met mijn reis. Dat inspireerde mij om een avond over mijn reis naar Taizé te gaan houden. Om zo mijn ervaring te kunnen delen en foto's te kunnen laten zien. Voor iedereen die benieuwd is of zelf naar Taizé zou willen gaan, is van harte uitgenodigd om dinsdag 30 september om 20.00 uur in De Ruimte. En wie weet ontstaat er iets moois uit en reizen we volgend jaar vanuit Elst met een groep naar Taizé.

Lisette Brandsma

Zeilkamp The Meeting 2025

12 september is het weer zover: The Meeting gaat op zeilkamp!

Dit jaar staat het kamp in het teken van een zeilreis rond de wereld. De voorbereidingen zijn in volle gang en alles wijst erop dat het opnieuw een prachtige editie wordt.

In de volgende Onderweg nemen we u graag mee in de avonturen die we hebben beleefd.

Schip ahoy!

Namens de zeilkampcommissie,

Sophie Zey

DE TORENHAAN ZEGT ER HET ZIJNE VAN...

Mooie tentoonstelling in de Kerk?

*Prachtig eerbetoon,
kom kijken!*

MUZIEK

Bijzonder toptalent bespeelt onze orgels op zondag 7 september

Geboren na de eeuwwisseling (2001) en al een reeks van concerten in binnen- en buitenland op zijn CV: organist Maarten Wilmink uit Twente. Zijn concerten brachten hem naar Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, Italië en Litouwen. In de tussentijd veroverde hij verschillende eerste prijzen bij vooraanstaande orgelconcoursen, zoals in Groningen, Kampen en Bibione (Italië). Druk bezet als hij is – onder andere als organist-dirigent, begeleider van vooraanstaande muziekgezelschappen, orgeldocent, en natuurlijk ook als student, bij onder meer de organist van de Parijse Notre Dame – heeft hij gelukkig tijd gevonden om ook bij ons een concert te geven.

Maarten Wilmink

Bij het ter perse gaan van deze uitgave is zijn programma nog niet bekend, maar hij zal ongetwijfeld stukken uitkiezen waarmee onze beide orgels kunnen uitblinken.

Het concert is op zondag 7 september om 12.00 uur. Het concert duurt niet langer dan een uur en is gratis toegankelijk. Na afloop wordt er een collecte gehouden.

Peter de Leeuw

Muzikalitijd

mu·zi·ka·li·tijd (de; meervoud: muzikalitijden)

1. Een moment of ogenblik om het over muziek te hebben, ter lering en vermaak.
2. Het ontsnappen aan de tijd door muzikaal bezig te zijn.

Is het mijn sterfdag?

De lucht is stil, als lucht op een kalender

Is het mijn sterfdag?

Vergeet klokken die luiden

De lucht is stil, als lucht

Is het mijn sterfdag?

Vergeet engelen, en psalmen

Ik wil het vanille van een oud boek

Ik wil een koud flesje bier

En ik wil jou, nog één keer

Vergeet vogels die zingen

Ik wil mijn hond horen drinken.

Bovenstaand gedicht van Lieke Marsman komt terug in de poëzieviering van 28 september aanstaande. De bedoeling is dat projectkoor G-noot het zingt op noten die tegen die tijd door mij op een zekere volgorde zijn gezet. Ik zit nog middenin dat creatieve en ambachtelijke proces maar ik wil u graag deelgenoot maken van de totstandkoming. Er over schrijven (en dat u dat over een paar weken leest) zal ongetwijfeld bijdragen aan het resultaat. Alvast bedankt daarvoor.

Ik heb het gedicht opgedeeld in tweeën. Voor het eerste deel, waarbij de vraag 'is het mijn sterfdag?' drie keer wordt herhaald, gebruik ik mineurachtige vragende klanken. En inderdaad, al schrijvende bedenk ik wat ik met de 'klokken die luiden' wil doen en maak gauw een aantekening.

De derde keer 'is het mijn sterfdag?' keert terug naar het begin, laag en klein. Het tweede deel lees ik als een min of meer dwingende oproep, want het ontbreekt bij 'vergeet...' aan een onderwerp in grammaticale zin als ik of jij. Het lijkt alsof de persoon het tegen iemand heeft. Om die reden heb ik gekozen voor de zogenaamde parallel toonsoort die grootst en in majeur klinkt. Dit moet de ontvanger goed verstaan. Er wordt verlangd naar aardse zintuiglijke ervaringen en juist niet naar wat zich in hogere sferen bevindt zoals engelen, psalmen en zingende vogels.

DIVERSEN

Nieuwe Expositie 'Verbinding': quilts van Thea Brongers

Van 10 augustus tot 12 november

Open zaterdagen: 6 september, 4 oktober, 1 november

Liefde voor stoffen had Thea Brongers uit Elst altijd al, maar haar fascinatie voor quilts begon bij een tentoonstelling in Frankrijk. De veelheid van materialen en het 'ambacht' was een nieuwe uitdaging, waarin ze haar creativiteit volledig kwijt kon. Eerst leerde ze de klassieke methode van het quilten: gebruik van meerdere lagen stof op elkaar. Maar daarna deed ze nieuwe ontdekkingen en voegde ze zelfs droogbloemen en andere dingen toe voor een driedimensionaal effect.

Ze maakt Kunst van haar quilts, ze overstijgt de traditie en haalt haar inspiratie uit de wereld om haar heen, de natuur, een plaatje, een gebeurtenis, wat haar werk een sterke betekenis geeft. Een reis door Israël inspireert haar tot het maken van een quilt met het woord 'Vrede' in het Hebreeuws, Arabisch en Engels erin verwerkt.

De laatste jaren voor haar overlijden in 2012 maakt ze graag kleine, soms ingelijste quiltjes, die nu te zien zijn in de vitrine in De Ruimte. Ze laat een prachtige erfenis van quiltkunst na. De Kunstcommissie is vereerd en dankbaar dat we dit werk mogen exposeren en danken Joop Brongers hiervoor. De expositie is een eerbetoon aan deze Elster kunstenaars.

Aukje Spoelstra

Kerkasiel in Kampen

Uit Elst waren we op 8 juli en 6 augustus jongstleden in De Open Hof om het kerkasiel van de familie Babayants te ondersteunen. Dat is begonnen in november 2024 en er is nog geen zicht op een oplossing. Wellicht dat de verkiezingen in oktober van dit jaar een nieuw perspectief bieden. De kerkenraad in Kampen gaat moedig door op hoop van zegen.

Op 8 juli jongstleden had van 12.00 – 14.00 uur ds. Ineke van Middendorp zich als voorganger in Kampen gemeld. En dat was precies de tijd, dat er in Utrecht door veel predikanten en gemeenteleden een rode lijn werd getrokken bij het Diensten-centrum van de Protestantse Kerk. Het was een protest tegen het zwijgen van de kerk over het onrecht dat de Israëlsche regering Gaza en de Palestijnen aandoet. Het was ds. Ineke niet gelukt om haar dienst over te dragen aan een andere voorganger. Nu kreeg haar dienst het thema: het trekken van de rode lijn. Hoe zit het met de belofte van God aan Abraham, dat hij (en zijn nageslacht) het land zullen beërven? Hoe zit het met de claim van de Joden, dat ze recht hebben op het beloofde land? Hoe groot is dat land? En wat houdt die belofte in?

We spraken over de stelling dat de kerk, de PKN zich helder moet uitspreken over het onrecht. De vraag werd gesteld: 'Waar ligt voor jou 'de rode lijn'? Wanneer voel je je niet meer thuis in de kerk?'

Uit Elst waren Harry Bruning en Jetty Dokter aanwezig, die trouw de muzikale begeleiding bij de diensten bij ds. Ineke verzorgen. Verder had zich niemand uit Elst gemeld. Maar er was een mooie kring van negen mensen, die een goed gesprek met elkaar hadden.

Op 6 augustus jongstleden was ds. Jac Franken de voorganger en het thema 'gastvrijheid'. Vivien Moffat verleende met een projectkoor uit Elst medewerking aan deze dienst met een aantal prachtige liederen. Onder andere het lied: 'We are called to welcome strangers': 'Wij zijn geroepen om vreemdelingen gastvrijheid te bieden'. Naast de mensen uit Elst waren er ook nog enkele andere deelnemers.

Afgezien van de vraagtekens, bevat dit gedicht geen punten achter de zinnen, behalve helemaal aan het eind. Betekent dit dat ik als componist geen zinnen mag herhalen? Doe ik dan het geheel geweld aan of zou het in muzikale zin haast 'verplicht' zijn om het geheel te laten eindigen met 'is het mijn sterfdag?' Ik ben er nog niet over uit. Ik zou zeggen: laat u zich verrassen op 28 september.

IJsbrand ter Haar

Openingstijden Tempel-Kerkmuseum

Het Tempel-Kerkmuseum is geopend:

- Van 1 april tot 1 november:
elke zaterdag van 13.30-16.30 uur
- Van 1 november tot 1 april:
elke 1e zaterdag van de maand van 13.30-16.30 uur

Rondleiding om 14.00 uur (€ 6,00 p.p., € 3,00 kinderen t/m 12 jaar). Romeinse Ruimte en Crypte alleen toegankelijk met rondleiding.

Voor rondleidingen buiten de openstelling kunt u een afspraak maken via de koster (koster@pg-elst.nl of M: 06-20902721, niet op zondag)

Voor actuele informatie:
www.tempelkerkmuseum.nl

Stichting
Algemene Hulpdienst Elst

Hulp bij maaltijdvoorziening, personenvervoer, kleine klusjes in en om het huis, boodschappen en tuinonderhoud.

0481-374926 (op werkdagen van 9.00 - 10.00 uur)

info@hulpdienstelst.nl

www.hulpdienstelst.nl

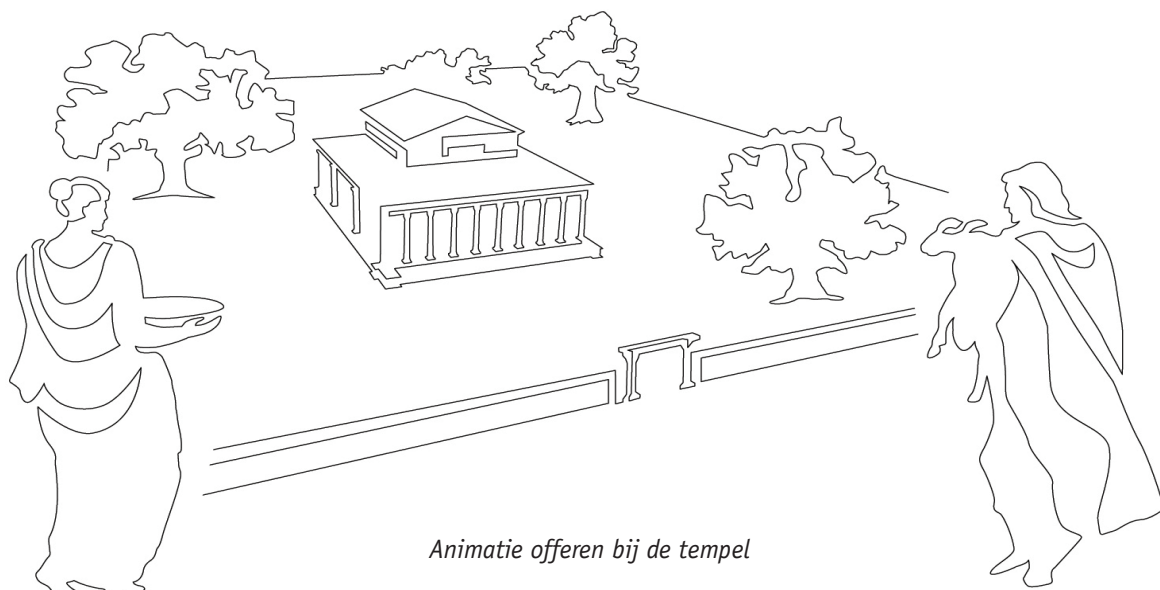
Open Monumentendagen

Tijdens de Open Monumentendagen op 13 en 14 september is het museum op zaterdag en zondag geopend van 13.30-16.30 uur. De toegang en deelname aan de rondleiding is op beide dagen gratis. Het verdient aanbeveling te reserveren voor de rondleiding via de website tempelkerkmuseum.nl

Nieuw in het museum:

de animatie Offeren bij de tempel

Het Tempel-Kerkmuseum heeft een nieuwe aanwinst. In de Romeinse Ruimte zie je tijdens een rondleiding tussen de fundamenteën van de Romeinse tempels nu een mooie animatie geprojecteerd. Het laat zien hoe groot de tempel was ten opzichte van ons mensen en hoe de mensen destijds met hun offers naar de tempel kwamen. De animatie is gemaakt door Studio Hartebeest en is mede mogelijk gemaakt door Provincie Gelderland.

Animatie offeren bij de tempel

Op de foto ziet U: Vivien Moffat, Riet Creuwels, Anneke ten Kate, Sypie Visser- van den Brug, Rinie van der Zwan, Joost de Bruijn, Jenny de Bruijn, Marja de Leeuw, Jac Franken, Ati van den Houten, Chris Visser, Gert Romeijn, Aty Huygen, Anja Posthuma

Op zaterdag 23 augustus, 16.00 – 18.00 uur was ds. Dick Kruyt voorganger.

Op vrijdag 26 september 2025 van 12.00 tot 14.00 uur is ds. Jac Franken voorganger.

Voor een dienst in oktober 2025 heeft ds. Ineke van Middendorp zich weer aangemeld.

Wie mee wil doen kan zich aanmelden bij een van de voorgangers of bij de Werkgroep ZWO

Jac Franken, Ineke van Middendorp

PKN: STA OP, DOE RECHT

Wij trekken een Rode Lijn

PKN, wees een betrouwbare
bondgenoot van **Tent of Nations**
in Bethlehem, Palestina

Woensdag 17 september 2025

09:00 - 11:00 (inloop 8:45)

Op de stoep bij de PKN

Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht

Mooi en inspirerend programma

**Trek rode kleding aan
en neem een protestbordje mee**

Kom je ook?

Meld je aan voor de Signal groep via QR
Meer info: www.tentofnations.nl

Jongerenreis Tanzania 2025

Jambo!

Van 17 juli tot en met 9 augustus 2025 mocht ik samen met tien jongeren en zeven begeleiders het mooie land Tanzania en zijn bewoners ontdekken. Wij hebben daar een groot aantal projecten van MOV/FOTAS (Fonds Tanzaniaanse Studenten) bezocht, voornamelijk in de regio Kagera, ten westen van het Victoriameer.

Voorafgaand aan de reis hebben we als groep acties gevoerd om sponsorgeld binnen te halen. Dit leverde een kleine € 20.000 op. Ook de Diaconie van onze kerk heeft hieraan bijgedragen. De ontvangen gelden hebben we volledig ingezet ter ondersteuning van een groot aantal scholen, ziekenhuizen en gezinnen in Tanzania. Daarbij zijn we geholpen door drie priesters, Jovin, Hermann en Jeremia, die de lokale situatie goed kennen.

Op de zondagen hebben wij de kerkdiensten in Tanzania bijgewoond. De vieringen zijn daar veel uitbundiger dan in Elst. Er wordt volop gezongen, gedanst, muziek gemaakt, gebeden en geprezen. Het was indrukwekkend om dit mee te mogen maken.

Verder hebben we diverse scholen bezocht. We werden bij elke school hartverwarmend ontvangen. De kinderen waren erg enthousiast over ons bezoek en er werd voor ons meerdere keren gezongen en gedanst. Zelf zongen en dansten we ook graag mee! Maar er was ook een andere kant.

Onvermijdelijk werden we bij onze bezoeken geconfronteerd met schrijnende situaties: niet onderhouden klaslokalen met 50 of meer kinderen, versleten krijtborden en overvolle slaapzalen.

Bij huisgezinnen troffen we ook aangrijpende situaties aan. De meeste mensen wonen in zeer kleine hutjes, zonder meubels en met als slaapgelegenheid enkel een mat van palmladeren op de grond. Inwoning van kippen of een geit is ook heel gewoon. Wat vooral indruk op ons maakte is dat de mensen nauwelijks iets bezitten. Op het platteland is stromend water een luxe die maar

weinig mensen kennen, evenals elektriciteit. Op een dag hebben wij, samen met Tanzaniaanse studenten, ervaren hoe het is om water (op je hoofd) te halen. Na enkele kilometers gelopen te hebben door verschillende plantages, kwamen we aan bij een put waar een kleine straal water stroomde. In Nederland wordt stromend water gezien als normaal, maar hier moeten de mensen elke dag een grote afstand afleggen voor deze belangrijke levensbehoefte.

En dan was er ook nog het verhaal van een jonge vrouw met albinisme. Haar zusje, ook een albino, was uit puur bijgeloof van het leven beroofd door naargeestige medicijnmannen. Volgens dit bijgeloof bezitten de lichaamsdelen van albino's magische krachten die geluk, rijkdom en succes brengen. Daarom lopen albino's het grote risico

vermoord te worden. Wij mochten deze jonge albino vrouw bezoeken in haar huis, afgelegen in de jungle. Dit bezoek was erg indrukwekkend en tegelijkertijd hartverscheurend. Van MOV Herveld

had zij een naaimachine ontvangen. Door kleren te naaien voor anderen weet ze nu in haar levensonderhoud te voorzien en probeert ze haar leven weer op te bouwen na het verlies van haar zusje. Iets opbouwen uit het niets en weer verder gaan als het tegenzit, dat is iets wat de Tanzaniaanen heel goed kunnen en doen. Dat is één van de dingen die wij van deze onvergetelijke reis geleerd hebben.

Laura van Olst

Expositie Grote Kerk Elst (Gld)

10 augustus - 12 november 2025

VERBINDING

Quilts van Thea Brongers

Zaterdag 6 september, 4 oktober, 1 november van 13.30 - 16.30 uur is de kerk geopend om de expositie te bezoeken.

Van harte welkom!

www.pg-elst.nl

Protestantse Gemeente
Elst

